

Perioodi 2014-2020 KSM kohustus:

Toetusõiguslikkuse nõude rikkumisel toetust ei maksta või see tühistatakse täielikult. Baasnõuete, põhitegevuse nõuete ja lisategevuste nõuete puhul hinnatakse nõude rikkumist kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) *Raskus* sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust eesmärgile:

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju nõude eesmärgile vähene.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju nõude eesmärgile oluline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju nõude eesmärgile väga oluline.

- b) *Ulatus* sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Määratakse % põllu- või põllumajandusmaast, toetusõiguslikust maast, objektide arvust jms, millises ulatuses oli rikkumine. Mida suurem %, seda suurem on mõju kogu tegevusele.

- c) *Kestus* sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju kestvusest ja mõju lõpetamisest:

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline.

Koefitsiendid 0,3...0,5-mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju püsiv.

Toetussummat vähendatakse protsendi võrra, mis leitakse raskuse ja kestuse koefitsientide ja ulatuse protsendi korrutamisel. Igale nõudele on arvestatud vaikimisi maksimum vähenduse % toetussummast. Eestleitud olukorda arvesse võttes võib erandjuhtudel hinnata maatriksist erinevalt. Juhul, kui tegemist on raske rikkumisega, siis võib % olla suurem kui maksimumina määratud.

Korduvus - käesoleva aasta rikkumine korrutatakse selle või sarnase nõude rikkumiste arvuga. Rikkumine teist korda, siis x 2 jne.

Näide: käesoleval aastal nõude rikkumine toetussummast 4%, nõuet kontrolliti ka kaks aastat tagasi ja leiti rikkumine, mille puhul vähendamine toetussummast oli 7%. Sellisel juhul on tegemist korduvusega ja rikkumine leitakse järgmise tehte abil: $4\% \times 2 = 8\%$. Aluseks võetakse käesoleva aasta % seetõttu, et kui taotleja on küll rikkunud, kuid väiksemas ulatuses kui varem, siis tähendab, et ta on kasutusele võtnud parandusmeetmeid.

Alates 2015. aastast nelja eelneva aasta jooksul (st alates 2011. aastast) sama nõude rikkumisel, sõltumata millise meetme raames nõuet rikuti, märgitakse korduvus ühe korra kuni 2015. aastani.

Näide: perioodi 2007-2013 KSM toetuse raames rikuti 2012. ja 2014. aastal sama liiki kultuuride järgnevuse nõuet. 2015. aastal võtab taotleja MAH 2014+ kohustuse ja rikub 2015. aastal sama nõuet uuesti, siis korduvus määratakse kaks korda, mitte kolm.

1. MAK 2014+ toetuse saaja teavitab avalikkust, et asjakohane tegevus on viidud ellu või viiakse ellu EAFRD-st saadud toetuse abil. Avalikkuse teavitamiseks tähistab toetuse saaja asjakohase toetatava tegevuse „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” logo (edaspidi *arengukava logo*) ja Euroopa Liidu embleemiga (edaspidi *embleem*).

RASKUS	Koef. 0,1. Väga väike mõju nõude eesmärgile, avalikkuse teavitamine on toimunud ka toetuse saajate nimekirjade avaldamisena PRIA kodulehel.
ULATUS	100% -arengukava logo ja embleem puudub või 50% -arengukava logo olemas, aga embleem puudub või vastupidi, või ei vasta need kehtestatud nõuetele.
KESTUS	Koef. 0,1. Rikkumine on võimalik lõpetada väga lühikese ajaga ja vähete vahenditega.

Vähendus rikkumisel on 1% MAK 2014+ toetusliigi toetussummast, mille osas ei ole toetuse saamisest avalikkust nõuetekohaselt teavitatud.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $0,1 \times 50 \times 0,1 = 0,50\%$.

BAASNÕUDED:

1. Peamine põllumajanduskultuur ei tohi hõlmata rohkem kui 75 protsenti põllumaast.

RASKUS	Koef. 1,0 väheneb põllumajanduskultuuride mitmekesisus, monokultuuride osakaal suur.
ULATUS	Protsent, mis ületab 75%.
KESTUS	Koef. 1,0 järgmisel aastal võimalik kasvatada põllumaal kultuure arvestades nõutud osakaale.

Vähendus rikkumisel on 25% toetussummast

Näide: peamine põllumajanduskultuur (P ja M maakasutusega, k.a kuni 5-aastased rohumaad) on 40 ha; ülejäänud põllumajanduskultuurid põllumaal (maasikas 1 ha, nisu 3 ha, oder 5 ha ja kartul 0,3 ha) on 9,3 ha. Seega on kokku põllumaal põllumajanduskultuure 49,3 ha. Peamise põllumajanduskultuuri osatähtsus leitakse: $40 \times 100 / 49,3 = 81,14\%$. Selle näite puhul tegemist nõude rikkumisega, sest peamine põllumajanduskultuur hõlmab üle 75% põllumaast.

Ulatus - 75% ületav protsent, eelneva näite puhul $81,14 - 75 = 6,14\%$.

Toetussumma vähendamine: Toetussummast vähendamise %: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $6,14 \times 1,0 \times 1,0 = 6,14\%$. KSM toetussummat vähendatakse 6,14%.

2. Kaks peamist põllumajanduskultuuri ei tohi hõlmata kokku rohkem kui 95 protsenti põllumaast.

RASKUS	Koef. 1,0 väheneb põllumajanduskultuuride mitmekesisus.
ULATUS	Protsent, mis ületab 95%.
KESTUS	Koef. 1,0 järgmisel aastal võimalik kasvatada põllumaal kultuure arvestades nõutud osakaale.

Vähendus rikkumisel on 5% toetussummast.

Kahe peamise põllumajanduskultuuri % põllumaast leitakse järgmise tehte abil: põllumaal kahe peamise põllumajanduskultuuri pindala kokku x100/põllumaal kõikide põllumajanduskultuuride pindala kokku.

Ulatus - 95% ületav protsent.

Näide: kui peamise kultuuri osakaal 97%, siis arvutus järgmine: $97-95=2\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $2 \times 1,0 \times 1,0 = 2,00\%$.

3. Taotleja kannab andmed põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaal tehtud tegevuste ja sertifitseeritud teraviljaseemne kasutamise kohta veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse.

RASKUS	Koef. 0,2. Andmed ei vasta reaalsele olukorrale. Puudub ülevaade põllul tehtud töödest.
ULATUS	Rikkumisega pinna suurus leitakse: Kui põllu kohta puuduvad kõik andmed, siis 100 % põllu pinnast loetakse rikutud pinnaks. Kui põllu kohta puuduvad andmed osaliselt, siis 50% põllu pinnast loetakse rikutud pinnaks. Liidetakse rikutud pinnad kokku ha ja leitakse rikkumise % - kogu põllumajandusmaa pinnast ha kokku, kui palju moodustab rikkumisega põldude ha kokku. Kui põlluraamat puudub, siis on ulatus 100%.
KESTUS	Koef. 0,2. Andmeid on võimalik taastada või parandada. Teada on põllul kasvav kultuur, kuid tehtud töid, tööde teostamise aega või kasutatavate väetiste/seemnete koguseid ei ole võimalik täpselt määrata.

Vähendus rikkumisel on 4% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu põllumajandusmaast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,2 \times 0,2 = 0,80\%$.

4. Taotleja koostab või vajaduse korral uuendab põllumajandusmaa kohta viljavaheldus- või külvikorra plaani maaeluministri 14. jaanuari 2015. a määruse nr 4 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded” § 2 lõigete 4 ja 5 kohaselt.

RASKUS	Koef. 0,2. Andmed ei vasta reaalsele olukorrale - on raskem kultuuride järgnevust planeerida.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kogu külvikorras/viljavahelduses olevast maast. Kui viljavaheldus- või külvikorra plaani ei esitata või see puudub, on ulatus 100%.
KESTUS	Koef. 0,2. Andmeid on võimalik usaldusväärselt taastada või parandada põllul kasvava kultuuri järgi või põlluraamatu andmete järgi.

Vähendus rikkumisel on 4% toetussummast.

Ulatus leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu külvikorras olevast maast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,2 \times 0,2 = 0,80\%$.

5. Haanja, Otepää, Valgjärve, Vastseliina, Rõuge, Antsla, Kambja, Kanepi, Nõo ja Võru vallas asuvast põllumajandusmaast peab vähemalt 30 protsenti olema talvise taimkatte all maaeluministri 14. jaanuari 2015. a määruse nr 4 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded” § 2 lõike 1 kohaselt. (Nõudes nimetatud valla piirideks

loetakse haldusreformi seaduse alusel ja korras haldusterritoriaalsele korraldusele eelnenud valla piirid.)

RASKUS	Koef. 1,0. Talvise taimkatteta maal võib esineda mulla ärakanne tuule- või veeerosiooni tagajärjel.
ULATUS	Protsent, mis jääb nõude täitmisest puudu.
KESTUS	Koef. 1,0. Järgmisel aastal on võimalik talvine taimkate rajada.

Vähendus rikkumisel on 30% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Toetusõiguslik maa kokku 20 ha, sellest 30% on $(20 \times 30 / 100)$ 6 ha, millel peab talvine taimkate. Tegelikult oli talvise taimkatte all 2 ha ehk 10% $(2 \times 100 / 20)$. Rikkumine $30 - 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 1 \times 1,0 = 20,00\%$

6. Taotleja säilitab põllumajandusmaal asuvat maaeluministri 14. jaanuari 2015. a määruse nr 4 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded” § 3 lõigetes 8–10 nimetatud looduse üksikobjekti, kinnismälestist ja kaardistatud pärandkultuuriobjekti.

RASKUS	Koef. 0,5. Väheneb looduslik ja kultuuriline mitmekesisus. Kaovad looduslikult ja kultuuriliselt väärtuslikud objektid ja paigad.
ULATUS	25%, kui 1 objekti ei ole säilitatud; 50% kui 2 -5 objekti ei ole säilitatud; 100%, kui üle 5 objekti ei ole säilitatud.
KESTUS	Koef. 1,0. Objekti autentsel kujul taastada ei ole võimalik.

Vähendus rikkumisel on 50% toetussummast.

Ulatus leitakse vastavalt säilitamata objektide arvule, näiteks 3 objekti ei ole säilitatud – ulatus 50%.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $50 \times 1,0 \times 0,5 = 25\%$.

7. Taotleja tagab, et põllumajandusmaal on välistatud ebasoovitava taimestiku ulatuslik levik ja seda maad on võimalik kasutada järgmisel kasvuperioodil põllumajanduslikuks tegevuseks ilma lisakuludeta.

RASKUS	Koef. 1,0. Levivad raskesti tõrjutavad taimed, nende tõrjeks tuleb kasutada taimekaitsevahendeid. Maa kasutusotstarve võib muutuda.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kogu põllumajandusmaa pinnast.
KESTUS	Koef. 0,2. Võimalik piirata ebasoovitavate taimede levikut vegetatsiooniperioodil hooldusvõtteid kasutades.

Vähendus rikkumisel on 20% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; ühel põllul, mille pind 2 ha, tuvastatakse rikkumine 50% ehk poolel põllul $(2 \times 50 / 100 = 1 \text{ ha})$. Rikkumine kogu põllumajandusmaast $100 \times 1 / 10 = 10\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $10 \times 1,0 \times 0,2 = 2,00\%$.

8. Enne taimekaitsevahendi kasutamist korraldab taotleja põllumajandusmaal taimekahjustajate seire ja kannab andmed seire kohta veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse.

RASKUS	Koef. 0,3. Puudub ülevaade taimekaitsevahendi kasutamise vajalikkusest.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kogu põllumajandusmaa pinnast.
KESTUS	Koef. 0,3. Kanded on võimalik koheselt lisada muudest allikatest nt kalendermärkmik. Seiret ei ole võimalik taimekaitsevahendiga pritsitud põllul teha.

Vähendus rikkumisel on 9% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu põllumajandusmaast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,3 \times 0,3 = 1,80\%$.

9. Taotleja koostab veeseaduse alusel väetamisplaani.

Põllumajandusega tegelev isik, kes kasutab 100 ja rohkem hektarit haritavat maad ning kasutab lämmastikku sisaldavaid väetisi, koostab igal aastal enne külvi või mitmeaastase kultuuri korral enne vegetatsiooniperioodi algust väetamisplaani.

Väetamisplaani kantakse järgmised andmed:

- 1) kasvatatav kultuur ja selle planeeritav saak;
- 2) kasutada planeeritud väetise liik ja kogus ning taimede omastatava lämmastiku sisaldus väetises;
- 3) kasvatatava kultuuri ning selle planeeritava saagi saamiseks vajaliku lämmastiku tarve;
- 4) eelkultuuri mõju;
- 5) sõnniku järelmõju käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud asjakohaste nõuete järgi; Väetamisplaani võib pidada põlluraamatus. Väetamisplaani andmeid säilitatakse kümme aastat.

Nõue kehtib alates 2017.aastast.

RASKUS	Koef. 0,1. (Raskem on planeerida põllul tehtavaid töid ja põllule antavaid väetiste koguseid.)
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent põllumajandusmaast ning kui väetamisplaani puudub, siis ulatus 100%.
KESTUS	Koef. 0,2. (Andmeid on võimalik taastada või parandada nt põlluraamatu andmete alusel)

Vähendus rikkumisel on 2% toetussummast.

PÕHITEGEVUSE NÕUDED:

1. Põllumajanduskultuurid on külvatud, maha pandud või istutatud hiljemalt kohustuseaasta 15. juunil, kasutades kohalikele normidele vastavaid agrotehnilisi võtteid, või hoitakse maad sama kuupäeva seisuga mustkesas või söötis.

RASKUS	Koef. 0,5. Soodustatakse umbrohtude, taimehaiguste ja -kahjurite levikut ning seeläbi suureneb taimekaitsevahendite kasutamine.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent toetusõiguslikust maast.
KESTUS	Koef. 0,5. Saab külvata järgmisel aastal õigeaegselt ja õige külvitihedusega.

Vähendus rikkumisel on 25% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; ühel põllul, mille pind 2 ha, tuvastatakse rikkumine 50% ehk poolel põllul ($2 \times 50 / 100 = 1$ ha). Rikkumine kogu toetusõiguslikust maast $100 \times 1 / 10 = 10\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $10 \times 0,5 \times 0,5 = 2,50\%$.

2. Samal maal ei kasvatata sama liiki põllukultuuri või köögivilja kauem kui kahel järjestikusel aastal. Samal maal ei kasvatata perekonda köömen kuuluvaid põllumajanduskultuure kauem kui kolmel järjestikusel aastal. Nõudeid ei pea järgima mitmeaastaste köögiviljade (rabarber, artišokk, spargel, maapirn, mädarõigas ja mugullauk), maasika, ravimtaimede ja maitsetaimede kasvatamisel.

Järgnevust ei katkesta mustkesa ja sööti jäetud maa. Nõude täitmisel peab arvestama samal maal kohustuseperioodile eelnenud aastatel kasvatatud põllumajanduskultuuridega.

RASKUS	Koef. 1,0. Soodustatakse umbrohtude, taimehaiguste ja -kahjurite levikut ning seeläbi suureneb vajadus taimekaitsevahendite kasutamiseks, mis omakorda pärsib elurikkust. Halvneb mulla struktuur ja fütosanitaarne seisund, väheneb mullaviljakus.)
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent toetusõiguslikust maast.
KESTUS	Koef. 1,0. (Võimalik kasvatada järgmisel aastal kultuuri, mis katkestab järgnevuse.)

Vähendus rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu toetusõiguslikust maast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 1,0 \times 1,0 = 20,00\%$.

3. Samal maal ei kasvatata teravilja kauem kui kolmel järjestikusel aastal.

Mustkesa ja sööti jäetud maa kultuuride järgnevust ei katkesta. Maisi või tatra kasvatamine katkestab teraviljade järgnevuse. Nõude täitmisel peab arvestama samal maal kohustuseperioodile eelnenud aastatel kasvatatud põllumajanduskultuuridega.

RASKUS	Koef. 1,0. Soodustatakse umbrohtude, taimehaiguste ja -kahjurite levikut ning seeläbi suureneb vajadus taimekaitsevahendite kasutamiseks, mis omakorda pärsib elurikkust. Halvneb mulla struktuur ja fütosanitaarne seisund, väheneb mullaviljakus.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent toetusõiguslikust maast.
KESTUS	Koef. 1,0. Võimalik kasvatada järgmisel aastal või selle aasta sügisel kultuuri, mis katkestab järgnevuse.

Vähendus rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu toetusõiguslikust maast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 1,0 \times 1,0 = 20,00\%$.

4. Ristõieliste sugukonda kuuluvaid põllumajanduskultuure ei kasvatata samal maal uuesti enne kolme aasta möödumist.

Nõudeid ei pea järgima mitmeaastaste köögiviljade (rabarber, artišokk, spargel, maapirn, mädarõigas ja mugullauk), maasika, ravimtaimede ja maitsetaimede kasvatamisel. Nõude täitmisel peab arvestama samal maal kohustuseperioodile eelnenud aastatel kasvatatud põllumajanduskultuuridega.

RASKUS	Koef. 1,0. Soodustatakse mulla kurnamist, taimehaiguste ja -kahjurite levikut ning seeläbi suureneb vajadus taimekaitsevahendite kasutamiseks, mis omakorda pärsib elurikkust. Halveneb mulla struktuur ja fütosanitaarne seisund, väheneb mullaviljakus.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent toetusõiguslikust maast.
KESTUS	Koef. 1,0. Võimalik kasvatada järgmisel aastal kultuuri, mis ei kuulu ristõieliste sugukonda.

Vähendus rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu TÕ maast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 1,0 \times 1,0 = 20,00\%$.

5. Taotleja kasutab külvisena taotluse esitamise aastale eelneva kalendriaasta sügisel ja taotluse esitamise aasta kevadisel teraviljade külvipinnal kokku vähemalt 15 % sertifitseeritud teraviljaseemet.

RASKUS	Koef. 1,0. Levivad taimekahjustajad.
ULATUS	Protsent, mis jääb nõude täitmisest puudu.
KESTUS	Koef.1,0. Sel aastal nõuet täita ei ole võimalik. Järgmisel aastal nõude täitmiseks on võimalik sert seemnega külvata selle aasta sügisel või järgmise aasta kevadel.

Vähendus rikkumisel on 15% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Teraviljadega külvatud maa kokku 20 ha, sellest 15% on $(20 \times 15 / 100)$ 3 ha, mis peab olema sert seemnega külvatud. Sert seemnega külvatud 2 ha ehk 10 % $(2 \times 100 / 20)$. Ulatus $15 - 10 = 5\%$

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $5 \times 1 \times 1 = 5\%$.

6. Taotleja ei kasuta glüfosaati sisaldavaid taimekaitsevahendeid:

1) põllukultuuridel ja köögiviljadel taimede tärkamisest, istutamisest või maha panemisest kuni saagi koristamiseni;

2) haljaskesal ja haljasväetiseks kasvatatavatel taimedel;

3) põllul, mille kohta taotletakse toetust mesilaste korjealade rajamise lisategevuse eest.

RASKUS	Koef. 0,5. Oht loomade, lindude ja inimese jt tervisele. Mulla, vee ja toidu saastumine taimekaitsevahendi jääkidega.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent toetusõiguslikust pinnast.
KESTVUS	Koef. 1,0. Glüfosaadi kasutamisel jäävad jäägid mulda mitmeks aastaks.

Vähendus rikkumisel on 50% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine toetusõiguslikust maast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,5 \times 1,0 = 10,00\%$.

7. Taotleja koostab kogu põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaa kohta iga kohustuseaasta 15. juuniks väetamisplaani, milles on vähemalt andmed kohustuseaastal põldudel kasutatavate orgaaniliste ja mineraalväetiste kohta, arvestades väetatavate põllumajanduskultuuride toitainevajadust, saaki ning mulla toiteelementide ja orgaanilise süsiniku sisaldust.

RASKUS	Koef. 0,2. Raskem on planeerida põllul tehtavaid töid ja põllule antavaid väetiste koguseid.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent põllumajandusmaast ning kui väetamisplaan puudub, siis ulatus 100%.
KESTUS	Koef. 0,2. Andmeid on võimalik taastada või parandada nt põlluraamatu andmete alusel.

Vähendus rikkumisel on 4% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine põllumajandusmaast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,4 \times 0,1 = 0,80\%$.

8. Taotleja kasvatab vähemalt 15% toetusõiguslikul maal libliköieliste sugukonda kuuluvaid põllumajanduskultuure puhaskultuurina, segus kõrreliste heintaimedega või segus teiste haljasväetiseks kasvatatavate põllumajanduskultuuridega. Libliköieliste puhaskultuuri ja libliköieliste-kõrreliste heintaimede segu on lubatud kasvatada ka allakülvina. Libliköieliste kaetus libliköieliste-kõrreliste heintaimede ja libliköieliste-haljasväetistaimede segu taimikus peab olema vähemalt 30 %. Põldhernest on lubatud kasvatada tugikultuuriga, kui põldherne kaetus segu taimikus on vähemalt 70 %.

RASKUS	Koef. 1,0. Väheneb mullaviljakus, suureneb taimekaitsevahendite ja mineraalväetiste kasutamine ja seeläbi oht veekeskkonnale ja elurikkusele.
ULATUS	Protsent, mis jääb nõude täitmisest puudu.
KESTUS	Koef. 1,0. Võimalik libliköielisi külvata selle aasta sügisel või järgmisel aastal.

Vähendus rikkumisel on 15% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Toetusõiguslik maa kokku 20 ha, sellest 15% on $(20 \times 15 / 100)$ 3 ha, millel peab kasvama libliköieline. Tegelikult oli libliköielisi 2 ha ehk 10 % $(2 \times 100 / 20)$. Rikkumine $15 - 10 = 5\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $1,0 \times 5 \times 1,0 = 5,00\%$.

9. Taotleja peab hoidma vähemalt 30 protsenti toetusõiguslikust maast kohustuseaasta 1. novembrist kuni sellele järgneva kohustuseaasta 31. märtsini põllumajanduskultuurist koosneva talvise taimkatte all.

RASKUS	Koef. 1,0. Talvise taimkatteta põllul võib leostuda toitaineid ja seeläbi halveneda vee kvaliteet.
ULATUS	Protsent, mis jääb nõude täitmisest puudu.
KESTUS	Koef. 1,0. Järgmisel aastal on võimalik talvine taimkate rajada.

Vähendus rikkumisel on 30% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Toetusõiguslik maa kokku 20 ha, sellest 30% on $(20 \times 30 / 100)$ 6 ha, millel peab talvine taimkate. Tegelikult oli talvise taimkatte all 2 ha ehk 10 % $(2 \times 100 / 20)$. Rikkumine $30 - 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 1 \times 1,0 = 20,00\%$

10. Taotleja korraldab toetusõigusliku maa kohta mullaproovide võtmise ning proovide saatmise mullaanalüüside tegemiseks mulla ja pinnase analüüsimiseks akrediteeritud laboratooriumisse hiljemalt kohustuseaasta 1. detsembriks.

Kui põllumajanduslikus majapidamises on toetusõiguslikku maad üle 10 hektari, peab mullaproovid võtma Põllumajandusuuringute Keskuse korraldatud mullaproovivõtjate koolituse läbinud isik.

Viienda kohustusaastas 1.detsembriks peab olema kohustusperioodil võetud mullaproovidest analüüsitud mulla orgaanilise süsiniku sisaldus arvestusega, et toetusõigusliku maa iga kuni 20 ha kohta oleks analüüsitud vähemalt üks proov.

Kui kohustuse ülevõtjal ei ole üleantava maa kohta nõuetekohaseid mullaproovide analüüsitulemusi, peab kohustuse ülevõtja korraldama ülevõetud maa osas määruse kohaste mullaproovide laboratooriumisse saatmise kohustuse ülevõtmise aasta 1. detsembriks. Laboratooriumi väljastatud laboriprotokollid analüüsitulemustega peavad olema kohapeal kontrollimiseks kättesaadavad. Sanktsioon kas punkti a); b) või c) või kõigi (juhul, kui osa mullaproove on võtmata ja osa mullaproove on taotleja ise võtnud) alusel.

a) Mullaproovid võtmata või neist ei ole määratud kõiki nõutud elemente või ei ole analüüsitud nõutavate meetoditega.

RASKUS	Koef. 0,3. Ei saa planeerida väetiste kasutamist vastavalt väetustarbele, põllumullale sobivat külvikorda ega muldade neutraliseerimist, mis looks kultuurtaimedele soodsamad kasvutingimused ja väldiks ebaotstarbekat väetiste ning liigset taimekaitsevahendite kasutamist.
ULATUS	Mitu protsenti moodustavad puuduolevad/nõuetele mittevastavad proovid vajaminevatest proovidest.
KESTUS	Koef. 0,2. Mullaproovid võimalik võtta ja saata laboratooriumisse analüüsimiseks selle aasta sügisel või järgmise aasta kevadel.

Vähendus rikkumisel on 6% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Toetusõiguslikku maad 85 ha; vajalike proovide arv $85/5=17$, võetud oli 10 proovi, millest 2 proovil on määramata kaaliumisisaldus. Seega ebakorrektsed proovid on 9 (7+2) ja rikkumise % on $9 \times 100 / 17 = 52,94\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $52,94 \times 0,3 \times 0,2 = 3,17\%$.

b) Alates 2015. aasta maist mullaproovid võetud muu isiku kui koolitatud proovivõtja poolt.

RASKUS	Koef. 0,1. (Mullaproovid ei ole võetud korrektselt, puuduvad väetustarbeaardid)
ULATUS	Mitu % moodustavad proovid, mis ei ole koolitatud proovivõtja poolt võetud kõikidest vajaminevatest proovidest.
KESTUS	Koef. 0,1. (Mullaproovid on võetud.)

Vähendus rikkumisel on 1% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Toetusõiguslikku maad 85 ha; vajalike proovide arv $85/5=17$, 17 proovi on taotleja ise võtnud - $17 \times 100 / 17 = 100\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $100 \times 0,1 \times 0,1 = 1,00\%$.

c) Pole analüüsitud mulla orgaanilise süsiniku sisaldus arvestusega, et toetusõigusliku maa iga kuni 20 hektari kohta oleks vähemalt üks proov (viiel aastal kohustusena)

RASKUS	Koef. 0,1. Mulla Corg sisaldus on üks tähtsamaid mulla viljakuse ja kvaliteedi indikaatoreid. Samuti on oluline teada, milliste harimisvõtetega on võimalik mulla Corg varu suurendada.
ULATUS	Vajaminevatest proovidest, mitu % moodustavad puuduolevad proovid
KESTUS	Koef. 0,1 Muutused mulla Corg varus on pikaajalised ja usutavalt tuvastatavad alles 4-6 aasta möödudes.

Vähendus rikkumisel on 1% toetussummast.

11. Kui taotleja põld või põllud, mille kasvatatakse põllukultuure või köögivilja või mida hoitakse mustkesas, moodustavad enam kui 20 hektari suuruse ühtse maa-ala, mis piirneb mootorsõidukite liiklemiseks avalikult kasutatava teega, mille koosseisu kuuluval teemaal ega teega külgneval taotleja põllumajandusmaal ei ole vähemalt kahe meetri laiust püsitaimestikuga rohumaariba või maastiku joonelementi, nagu kraav, hekk või kiviaed, peab taotleja eelpool nimetatud tee ja põllukultuuride, köögivilja ning mustkesa vahele rajama 2–5 meetri laiuse rohumaariba või maastiku joonelementi. Rohumaariba või maastiku joonelement peab olema rajatud hiljemalt kohustuseaasta 15. juuniks.

RASKUS	Koef. 0,2. Väheneb looduslik mitmekesisus, kaovad ülemineku alad looduslikult alalt tehisalale (teele); teeservades levivad looduslikku tasakaalu ohustavad võõrliigid ja tuulekaer.
ULATUS	Vajalikest ribade arvust %, kui palju moodustab rikutud ribade arv.
KESTUS	Koef. 0,2. Riba saab järgmisel või sellel aastal rajada, liike juurde külvata, mehaaniliselt võõrliike tõrjuda ning riba hooldada tähtajaks.

Vähendus rikkumisel on 10% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Ribasid peab olema 3, millest 1 riba puudub ja 1 riba ei ole mitmeliigiline ja laius 1 m ehk $2 \times 100 / 3 = 67\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef nt. $67 \times 0,2 \times 0,2 = 2,68\%$.

12. Taotleja või tema esindaja, kes tegeleb taotleja põllumajanduslikus majapidamises põllumajandusliku tegevusega, peab olema osalenud PMK korraldatud keskkonnasõbraliku majandamise algkoolitusel esimese kohustuseaasta 1. detsembriks ja keskkonnasõbraliku majandamise täienduskoolitusel viienda kohustuseaasta 15. juuniks. Kui kohustuse ülevõtjal ei olnud varem kohustust, peab kohustuse ülevõtja või tema esindaja, kes tegeleb taotleja põllumajanduslikus majapidamises põllumajandusliku tegevusega, olema osalenud keskkonnasõbraliku majandamise algkoolitusel kohustuse ülevõtmise aasta 1. detsembriks ja täienduskoolitusel viienda kohustuseaasta 15. juuniks. Kui kohustus võetakse üle eelviimasel või viimasel kohustuseaastal, ei nõuta algkoolitusel osalemist. Arvestatakse koolitusi, millel on osaletud alates 2015. aastast.

Nõude rikkumist hinnatakse kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) *Raskus* sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust nõude eesmärgile:

Koefitsient „1“ mõju nõude eesmärgile vähene.

Koefitsient „2“ mõju nõude eesmärgile oluline.

- b) *Ulatus* sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Koolituse hindamisel on ulatuse koefitsiendiks „1“.

- c) *Kestvus* sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju kestvusest ja mõju lõpetamisest:

Koefitsient „1“ mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline.

Koefitsient „2“ mõju keskmiselt eemaldatav või mõju lühiajaline.

Koefitsient „3“ mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline.

RASKUS	Taotleja on läbinud koolituse tähtajast kuni 1 kuu hiljem. Koef. 1	Taotleja ei ole alates 2015. aastast koolitustel osalenud või on koolitused läbitud etteantud tähtajast hiljem kui 1 kuu jooksul. Koef. 2
ULATUS	Taotleja ei ole läbinud nõutud arvu koolitusi etteantud tähtaja jooksul (1%)	
KESTUS	Taotleja on läbinud koolituse tähtajast kuni 1 kuu hiljem. Koef. 1	Taotleja ei ole alates 2015. aastast koolitustel osalenud või on koolitused läbitud etteantud tähtajast hiljem kui 1 kuu jooksul. Koef. 3

Vähendus rikkumisel on 6% toetussummast.

Toetussummast vähendamine: ulatuse koef x raskuse koef x kestuse koef.

LISATEGEVUSE NÕUDED (1-aastased nõuded; vabatahtlikult valitavad).

Lisategevuse nõuete rikkumist hinnatakse 3 aspektist lähtuvalt:

- a) *Raskus* sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust nõude eesmärgile:

Koefitsient „<1“ mõju nõude eesmärgile vähene.

Koefitsient „1-2“ mõju nõude eesmärgile oluline.

- b) *Ulatus* sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Määratakse % põllu- või toetusõiguslikust maast, objektide arvust jms, millises ulatuses oli rikkumine. Mida suurem %, seda suurem on mõju kogu tegevusele.

- c) *Kestus* sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju kestvusest ja mõju lõpetamisest:

Koefitsient „≤1“ mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline.

Koefitsient „>1“ mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline.

1. Taotleja peab hoidma vähemalt 50 protsenti toetusõiguslikust maast taotluse esitamise aasta 1. novembrist kuni sellele järgneva kohustuseaasta 31. märtsini põllumajanduskultuurist koosneva talvise taimkatte all.

RASKUS	Koef. 1,0. Talvise taimkatteta põllul võib esineda toitainete väljaleostumine.
ULATUS	Talvise taimkatte % toetusõiguslikust pinnast: 0,00-34,99% - ulatus 100% 35,00-39,99% - ulatus 80% 40,00-44,99% - ulatus 40% 45,00-49,99% - ulatus 20%
KESTUS	Koef. 1,0. Sel aastal ei ole võimalik talvist taimkatet rajada.

Vähendus rikkumisel on 100% lisamakse toetussummast.

Näide: Talvise taimkatet 35%, siis lisamakse toetussummast vähendus $1,0 \times 80\% \times 1,0 = 80,00\%$.

2. Taotleja kasvatab toetusõiguslikul maal (KSM toetusõiguslikul põllumaal, millele on taotletud KSM/MES toetust) kuni kohustuseaasta 15. augustini mesilasperedest kuni 200 meetri kaugusel puhaskultuurina vähemalt kolme korjetaime liiki. Kolmest peamisest korjetaime liigist väikseima liigi kogupindala ei tohi olla alla 20 % kolme peamise korjetaime liigi kogupindalast. Korjetaimedele on lubatud allakülvid. Korjetaimedena arvestatakse lisas nimetatud taimeliike, mis taotluse esitamise aastal õitsevad.

Kui korjetaimedega rajatud põld paikneb mesilasperedest kaugemal kui 200 meetrit, peab see puutuma kokku mõne teise korjetaimede põlluga nii, et lähim korjetaimede põld asub mesilasperedest kuni 200 meetri kaugusel.

Taotleja ei kasvata puhaskultuurina vähemalt kolme korjetaime ja kolmest peamisest korjetaime kogupindalast väikseima liigi kogupindala on alla 20%).

RASKUS	Koef. 1,0. Mesilastel ei ole mitmekesist ja pikka aega õitsevat korjemaad.
ULATUS	3 korjetaime liiki, millest väikseima pind on alla 20%, siis ulatus 20%; 2 korjetaime liiki, siis ulatus 40%; 1 korjetaime liik, siis ulatus 70% 0 korjetaime liiki, siis ulatus 100%
KESTUS	Koef. 1,0. Sellel aastal ei ole võimalik korjetaimi, mis õitsema lähevad, külvata.

Vähendus rikkumisel on 100% lisamakse toetussummast.

Ulatuse leidmise näide, kui väikseima korjetaime liigi pind on alla 20%: Kolm korjetaimedega põldu - tatar 5 ha, mesikas 4 ha ja valge ristik 1 ha. Väikseima liigi % on $1 \times 100 / 10$ ehk 10%, mis on vähem kui 20%, seega ulatus 20%. Kui taotlejal on mitu sama korjetaime liigiga põldu, siis nende põldude pindalad liidetakse kokku.

Ulatuse leidmine, kui korjetaime liike on vähem kui 3: vastavalt sellele, mitut korjetaimeliiki toetusõiguslikul maal kasvatatakse.

Lisamakse toetussummast vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 1,0 \times 1,0 = 20,00\%$.

Korjemaasub mesilasperedest rohkem kui 200m kaugusel.

RASKUS	Koef. 1,0. Suureneb oht, et korjemaasub ja mesilasperedevahelajääbintensiivseskasutusesolevat põllumajandusmaad.
ULATUS	Korjemaasubpõldudearvustmitu% moodustab põldude arv, millest mesilasperedon üle 200 m kaugemal.
KESTUS	Koef. 0,5. Mesilasperesid võimalik korjealale lähemale tuua.

Vähendus rikkumisel on 50% lisamaksetoetussummast.

Ulatuse - näide: korjemaasubpõlde kokku 15. Kahel põllul mesilased korjemaasubkaugemal kui 200 meetrit. Seega ulatuse % $2 \times 100 / 15 = 13,33\%$.

Lisamaksetoetussummast vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $13 \times 1,0 \times 0,5 = 6,50\%$.

3. Toetusõiguslikul maal (KSM toetusõiguslikul põllumaal, millele on taotletud KSM/MES toetust) korjetaimede kasvatamisel on niitmine, karjatamine, hekseldamine ja maa ettevalmistamine järgmise kultuuri kasvatamiseks keelatud kuni kohustuseaasta 15. augustini. Mitmeaastaseid korjetaimi, mida ei kasutata pärast 15. augustit haljasväetiseks, tuleb külviaastale järgnevalt kalendriaastast alates niita või hekseldada ajavahemikul 16. august kuni 15. september.

Toetusõiguslikul maal ei kasvatata korjetaimi 15. augustini st sellel maal on tehtud niitmine, karjatamine, hekseldamine ja maa ettevalmistamine järgmise kultuuri kasvatamiseks.

RASKUS	Koef. 1,0. Mesilastel ei ole piisavalt mitmekesisist korjemaasub.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kogu korjemaasubdest.
KESTUS	Koef. 0,4. Korjetaimi ei ole võimalik sel aastal kasvatada.

Vähendus rikkumisel on 40% lisamaksetoetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Kolm taotletud KSM/MES põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine (niitmine) ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine taotletud korjemaasubdest $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Korjemaasubdest toetussummast vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef nt. $20 \times 1,0 \times 0,4 = 8,00\%$.

Mitmeaastaste korjetaime liikidega korjemaasub, mida ei kasutata haljasväetiseks (st ei viida mulda), on niitmata või hekseldamata 15. septembriks.

RASKUS	Koef. 0,3. Korjetaimede talvitumine halveneb. Väheneb mesilaste toiduresurss.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kogu korjemaasubdest.
KESTUS	Koef. 0,2. Võimalik niita käesoleval aastal.

Vähendus rikkumisel on 6% lisamaksetoetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Kolm taotletud KSM/MES põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine taotletud korjemaasubdest $100 \times 2 / 10 = 20\%$

Taotletud korjemaasubdest toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt. $20 \times 0,3 \times 0,2 = 1,20\%$.